

Marija Đorđević

Pravim umetnost radeći na sebi

Intervju sa Dejanom Grbom

Marija Đorđević: U Reksu ste nedavno održali predavanja o svom boravku u Americi u okviru ciklusa Gde su bili, šta su radili. Prenesite nam deo tih iskustava.

Dejan Grba: Moje gostovanje na Univerzitetu Sirakjuz podrazumevalo je i poziciju predavača i neformalnog studenta. Pratio sam predmete programa digitalne umetnosti i drugih programa na Odseku transmedije. Realizovao sam nastavu ravnopravno sa ostalim profesorima vodio sam individualne konsultacije sa postdiplomskim studentima.

Kako komentarišete razlike između američkih i srpskih studenata umetnosti?

Američka kultura je znatno mlađa i, po mom mišljenju, to je jedan od razloga zbog kojih je superiorna evropskoj. Takođe, često zaboravljamo da je Amerika drugi kontinent odnosno da je to velika zemlja. Amerika je izrazito multikulturno društvo čije mikrokulture su mnogo autonomnije, često i autentičnije i življe, nego u Evropi. Govoreći načelno, glavna razlika među našim i njihovim studentima je u opštem vaspitanju. Amerikanci u svom vaspitanju imaju ono što se može nazvati 'protestantska radna etika' koja bi našim studentima bila više nego dragocena. Drugi nivo razlike je u odnosu prema obrazovanju. Glavni kriterijum u Americi su finansije i ljudi studiraju ono što sebi mogu da priušte i što smatraju da je korisno i to se odnosi i na oblast umetnosti, dok se kod nas umetničko obrazovanje (još uvek) zasniva na želji koja proizlazi iz talenta. Američki studenti umetnosti zbog toga imaju proračunatiji odnos prema studijama koje doživljavaju kao jedan od mogućih vidova obrazovanja, a manje kao životno opredeljenje, ne zabrinjavajući se previše time da se po završetku studija možda nikada neće profesionalno baviti umetnošću. Razume se, upoznao sam i studente koji su ozbiljno posvećeni i koji studiraju krajnje posvećeno. Malo ih je, kao i kod nas.

Ali, u onoj meri u kojoj je američki karakter pragmatičniji, on je i mnogo više avanturistički i otvoreniji od evropskog. Zbog toga američki studenti trezvenije pristupaju novim informacijama, iskustvima i praksama sa kojima se upoznaju, ali su i znatno spremniji da se u njima i oprobaju.

Kako je američko umetničko obrazovanje organizovano u odnosu na naše?

Visoko umetničko obrazovanje u Americi je organizovano prvenstveno pragmatički i tržišno što je, za sada, drugačije nego kod nas. Najveći deo novomedijske umetničke nastave u Americi je usmeren ka proceduralnoj obuci kojoj često nedostaje važna spona između praktičnog mišljenja rada i njegove kontekstualizacije. Američkim kolegicama i kolegama se dopao moj pedagoški metod i prikazao sam im različite pristupe u mišljenju umetničkog rada.

Kako poredite domete digitalne umetnosti kod nas i u Americi?

Američka kulturna scena, naročito u velikim gradovima, je znatno razvijenija, otvorenija, a time i prijemčivija za različite vidove umetnosti nego naša. Za novomedijsku umetnost postoji ozbiljna društvena, infrastrukturna, finansijska i iskustvena baza koja se ne može porediti sa našom. Sve to,

međutim, nije isključivi uslov kvaliteta i u Americi, kao i kod nas i bilo gde drugde, postoji mnogo zanimljivih, ali uglavnom malo dobrih (novomedijskih) radova. Individualni kvaliteti i posvećenost su retkost u svakoj umetnosti.

Nakon što ste na beogradskom FLU diplomirali i magistrirali slikarstvo, posvetili ste se digitalnoj umetnosti.

Ne pravim umetnost koja se zasniva na nekom posebnom, jedinstvenom problemu, temi ili stilu. Kroz radove koje stvaram, zapravo radim na sopstvenoj transformaciji, radim na sebi. To je moj primarni motiv i manje mi je važno da proizvodim umetnost koja ima dignitet u prepoznatljivosti. Moj pristup umetnosti se zasniva na stalnom eksperimentisanju iz kojeg se povremeno dogodi neki rad. U tom smislu, svi oblici likovnog stvaralaštva mogu biti ravnopravni, a novomedijska umetnost je za mene polje u kojem efikasno mogu da vršim različite vrste eksperimenata.

Marija Đorđević, *Pravim umetnost radeći na sebi: Intervju sa Dejanom Grbom*, Kultura - Umetnost - Nauka br. 31, 10 novembar, str. 06-07, Politika, Beograd, 2007.